

Pressemelding fra Finanspolitikkutvalget

Det Rådgivende utvalg for finanspolitiske analyser har som mandat å gi faglige vurderinger og råd om langsiktig bærekraft i statsfinansene, herunder om utformingen av finanspolitikken er forenelig med slike hensyn. Utvalget skal gi en årlig, kort uttalelse om disse vurderingene.

Hovedkonklusjoner i årets uttalelse er:

✓ Mer bør gjøres for å øke sysselsettingsgraden og få ned sykefraværet.

- Skatt på lav arbeidsinntekt bør reduseres. Det bør innføres arbeidsfradrag.
- Det bør gjøres endringer i sykepengeordningen, både for arbeidsgivere og arbeidstakere.
- Staten må sette rammene for sitt finansielle bidrag til sykepengeordningen. Det er uheldig med klausuler i IA-avtaler som i praksis skyver dette ansvaret over til partene i arbeidslivet.
- Det er positivt at regjeringen trapper opp bruken av arbeidsmarkedstiltak.

✓ Skattesystemet bør utformes helhetlig basert på faglige prinsipper. Endringer i skattesystemet bør forankres i brede skatteforlik som kan stå seg gjennom skiftende politiske flertall.

- Det er positivt at den midlertidige ekstra arbeidsgiveravgiften er fjernet.
- Det er positivt at regjeringen forsøker å tette skattehull gjennom endringer i utflyttingsskatten. Disse endringene bør ikke reverseres uten at alternative måter for å tette skattehullene først er på plass.
- Det er uheldig at regjeringen ytterligere uthuler merverdiavgiftssystemet ved å redusere satsen på vann og avløp.

✓ Forslagene fra Helsepersonellkommisjonen bør i større grad følges opp.

✓ Næringsstøtten har økt kraftig og er i for stor grad rettet mot enkelt næringer. Staten er uegnet til å plukke vinnere.

- Satsingen på havvind bør settes på pause.
- CO₂-kompensasjonsordningen og regjeringens batterisatsing bør avvikles.
- Staten bør ikke støtte utbygging av samfunnsøkonomisk ulønnsom kraftproduksjon eller subsidiere økt kraftforbruk, og bør definitivt ikke støtte begge deler på en gang.

- Det er et paradoks at næringspolitikken begrunnes med et mål om «å skape arbeidsplasser» samtidig som regjeringen vektlegger knapphet på arbeidskraft som en hovedutfordring fremover.

✓ Med sterk vekst i fondsverdien, slik som de siste årene, bør bruken av fondsmidler innføres gradvis.

- Uttaksprosenten bør tillegges mindre vekt som kortsiktig styringsindikator.
- Deler av fondsuttaket bør brukes til å holde skatte- og avgiftsnivået nede.

✓ En helhetlig budsjettprosess som er transparent for allmennheten, er viktig for å sikre at de formålene som har høyest politisk prioritet, faktisk blir realisert.

- Det er positivt at regjeringen har motstått forslag om å opprette egne fond eller lage egne regnskap utenom handlingsregelen, som for eksempel å øremerke CO₂-avgiften til utbygging av havvind. En slik praksis ville vært en omgåelse av det finanspolitiske rammeverket.
- Det finanspolitiske rammeverket er ikke til hinder for betydelig støtte til Ukraina.
- All offentlig pengebruk bør inngå i det ordinære statsbudsjettet, med mindre det oppstår ekstraordinære og uforutsette forhold. Et eksempel på uheldig praksis som bryter med dette, er regjeringens forslag om å øke bevilgningene til kommunene tre uker etter at de selv la frem statsbudsjettet.
- Uttak fra SPN og SPU bør begge regnes som bruk av fondsmidler, og følge prinsippene i handlingsregelen.